

In deze reeks blikken schrijvers vooruit op het grootste aller mysteries: de dood. Zien ze hun eigen sterfscène al voor zich? Vertrekken ze met de pen in de vuist?

HET EINDE

DEZE WEEK: **A.H.J. DAUTZENBERG**

is 50 en schrijft fictie en non-fictie. Zijn boeken vallen vaak op, zoals 'Samaritaan' over de nier die hij afstond aan een onbekende. Hij publiceerde tot 2008 onder het pseudoniem Troy Titane.

'Mijn opa ging dood toen ik vier was; mijn broertje en ik werden naar mijn andere oma gebracht omdat er iets ergs gebeurd was. Een paar dagen later werden we opgehaald en bleek opa er niet meer te zijn. Ik heb een behoorlijk katholieke opvoeding gehad, dus ons werd verteld dat opa vanaf dan uit de hemel toekeek; geen idee wanneer het tot me doordrong dat hij gestorven was.'

'Concreter werd het rond mijn elfde, toen de vader van mijn beste vriendje doodging. Ook toen wilden mijn ouders niet dat ik naar de begrafenis ging. Dat heb ik ze kwalijk genomen: dat dat afscheid volkomen aan mij voorbijging. Ik heb als kind dus op een gekke manier met de dood te maken gekregen, heel diffuus. Op die leeftijd geniet je ook nog volop van het geluk van het toekomstloze; de dood staat nog ver van je af.'

'Afgelopen jaar heb ik een dagboek bijgehouden van mijn 50ste levensjaar: dan maak je toch de balans op van het leven. Ik merk dat de metafysische leegte van het leven me steeds meer pijn doet, nu ik ouder word. Ik heb dat zinloze vroeger altijd gecultiveerd; dat gaf mij heel veel vrijheid. Nu merk ik dat ik er iets tegenover moet stellen, maar ik heb nog niet gevonden wat.'

'Als kind vond ik de bijbelverhalen prachtig. Het viere van het grote raadsel van het leven heeft nog steeds mijn sympathie, en ik begrijp dat geloven voor velen een troost of pijnbestrijder is, maar op een bepaald moment werd de katholieke constructie mij te zichtbaar en ben ik afgehaakt. Veel schrijvers keren op latere leeftijd terug naar het katholicisme, wellicht omdat de zinloosheid ook voor hen te zwaar wordt, maar mij lukt dat niet, hoe warm ik de rituelen ook vind. Dus sedeer ik mijn geest met terugdenken aan mijn gelukkige jeugd. Daarover gaat mijn dagboek groten-deels: over het zoeken naar momenten die dat symboliseren. Daarmee vul ik mijn medicijnkastje, dat biedt mij troost: het cultiveren van de naïviteit en de fantasie van mijn kindertijd.'

'Want de dood begint te heersen in mijn omgeving: de generatie voor mij is aan het uitsterven, en dat is confronterend. Het wegvallen van mensen vind ik ronduit shit. Dus bedenken ik constructies: de dood als vriend beschouwen, bijvoorbeeld. Komen doet hij toch, en dan begroet ik liever een vriend dan een vijand. Als je je hele leven verzet tegen de dood, staat er aan het

© JeRoen Murré

'Als je je hele leven verzet tegen de dood, staat er aan het eind een vijand naast je bed'

vrijheid, met de koffie en de krant en grappes maken. Ik hoop dat ik het ook zo kan doen; geen idee of ik me op theatrale wijze zou verzetten. "Rage, rage against the dying of the light" schreef Dylan Thomas: het lijkt me niet prettig als je zo moet gaan. Zelf sta ik dichter bij stoïcijnen die stellen dat het eigenlijke sterven maar een fractie van een seconde duurt, dus dat er weinig redenen zijn om je er zo druk over te maken; het is kort en onvermijdelijk.'

'Vorig jaar is mijn oma overleden, ze was 96. Ik heb haar fotoalbums gehouden. Soms kijk ik naar die foto's: iedereen die erop staat, is dood, en niemand kan die mensen meer benoemen. Ze zijn gewoon weg, wat eigenlijk een geruststelling is. Ik heb ook niet het gevoel dat ik werk na moet laten, dat vind ik een onprettige ijdelheid: de illusie te hebben dat je leven nog gevolgen heeft als je zelf al lang onder de grond ligt. De feiten spreken dat trouwens tegen, want veel schrijvers die in hun tijd erg groot waren, veel groter dan ik, worden niet meer gelezen.'

Opgetekend door Gaea Schoeters